

ירושלים, 4.6.1939

הבוקר בא אצלי סרניני ושאלני עד כמה נכונה הידיעה, שנתפרסמה הבוקר בעתונים בדבר היחסים של הסוכנות עם הממשלה. ידיעה זו נתפרסמה בשם סט'א. אסתי, שידעה זו אינה נכונה ושלסט'א לא נמסרה בשמנו שום הודעה. ליתר בטחון שלגרמתי ללונדון, אם מישהו מחברי ההנהלה מסר איזו הודעה שהיא לסט'א.

בישיבת ההנהלה נתקבלה תשובה לוריא, שלא נמסרה שום הודעה לסט'א. מסרתי לעתונים אתהכחשתי הבאה:

"בעתוני הבוקר נתפרסמה שלגרמתי של סט'א מלונדון על קו הסוכנות היהודית ביחסה לממשלה. בשלגרמתי נאמר שהידיעה נמסרה לעתונות "מסעם כמה מנהיגים בשם הנהלת הסוכנות".

הנהלת הסוכנות היהודית בירושלים ובלונדון מודיעה, שההנהלה לא מסרה לסט'א שום הודעה. שום "מנהיג" לא הוסמך מסעם ההנהלה לפרסם בשמה הודעה מעין זו.

ההתיעצויות בענין זה בין לונדון וירושלים שמודיעה עליהם סט'א - הן ברורות.

הקו שהשלגרמתי של סט'א סיחסת לסוכנות אינו סתאים לאסת.

סט'א לא שנתה להנהלה לברר אפירות הידיעה בטרם פרסמה השלגרמתי שלה. העתונים היהודים שאינם רוצים להכסיל את קוראיהם בידיעות כוזבות מתבקשים לפנות לסוכנות בטרם יפרסמו בשמה דברים הבאים מסקורות כפוקצקים".

בישיבת ההנהלה הצעתי שיחישו הקמת שתי נקודות חדשות במקומות בית שאן: אחת בצפון על אדמת חמדיה, שניה: בדרום בין סירת צבי ובין דרך בית שאן-יריחו.

הוסל על ועדה של שלושה: אוסישקין, רושין ואנוכי לסנזא את הכספים הדרושים לשם הקמת שתי נקודות אלו.

ההנהלה סמלה במשך כל הישיבהם -11:00 עד לאחר 2:00, בשאלת "הועד העליון" והסבוכה הפנימית ביישוב. הבירור לא היה קונסטרוקטיבי ביותר. נאמרו גם דברים שיותר משהם שייכים לענין - הם הכנה לבחירות לקונגרס. הכסיבה היחידה היתה להזמין את כל המפלגות הציוניות לישיבה עם ההנהלה לבירור הסגב הפנימי והסברת קו המעולה של ההנהלה.

לאחר הישיבה בררתי עם וייץ וסטרן אפשרויות ההתישבות בבית שאן.

הדעות בין וייץ וסטרן היו חלוקות.

סטרן סבור שאי-אפשר להקים, לפי שעה, נקודה על אדמת חסריה, כי אין מים במקום, אם כי מרומי מיקאר שביקר יחד אתם את המקום מקווה, שבשני מקומות אפשר למצוא מים. דעת סטרן היא שמקודם יש לעשות קידוח, ורק אם יימצאו מים יש להקים נקודה, כי בלי מים לא תתקיים שם שום התישבות. אם יעלו לפני גילוי מים יצטרכו אח"כ לרדת, וסלבד ההפסד הכספי יביא הדבר גם נזק מוסרי. וייץ סבור, שיש להקים מיד נקודה. מים לשתיה אפשר להביא מבית-יוסף, מרחק של 5 קילומטר, ובינתיים נעשה קידוחים.

דעתי היתה שיש להקים נקודה מיד, כי החשיבות הפוליטית של תפיסת המקום סיר שקולה כנגד ההפסד הסמוקפף אם לא יתגלו מים אח"כ. בקשתי מאת סטרן להגיש לי מיד תקציב בשביל הקמת הנקודה. לדעתו, ידרוש הדבר כ-6,000 ל"י. הצעתי לו לצמצם את התקציב עד כמה שאפשר, כי אין אנו מתכוונים להתישבות קבועה - לפי שעה -, אלא להקמת מחנה, אשר לאחר מציאת המים ייהפך נקודה קבועה.

בדבר הנקודה בדרום הסכימו שניהם, שאפשר להקים נקודה, אולם נחלקו בדבר קביעת מקום הנקודה. וייץ מיעץ להקים את הנקודה בקרבת מקום לדרך בית שאן-יריחו. סטרן מיעץ להקים אותה במקום יותר קרוב לסירת-צבי. היות שגם וייץ מודה, שמבחינה תקלאית קרבת סירת צבי יותר נוחה. הצעתי דעתי שהנקודה תוקם בקרבת מקום לסירת צבי. נקודה זו לא תדרוש הוצאות מיוחדות, כי בתקציב ההתישבות יש אמצעים בשביל נקודה זו. אח"כ אפשר יהיה להקים נקודה נוספת, קרוב יותר לדרך מול הכפר סמריה.

בררתי עם מחלקת העליה השכלולים שיש להכניס בסידור הסרנספורט בחור'ל ובארץ. הקצבתי לשם כך 3,000 מטנט לרכישת סירות.

איש מיוחד יצא למצרים ויברר צרכי העליה סמצרים ואפשרויותיה.

הכתבתי לליאו כהן מכתב מפורט לברנדייס על הסצב הפוליטי ותכנית

פעולתנו הסכוונת להכשלת הספר הלבן.

N¹ - 4.6.1959

ב-6:00 לפנות ערב ישיבה עם גרינבוים ושמוראק לבירור הריאורגניזציה

של כוח הבטחון.

שמוראק הציע שהארגון ישמש לצרכי הבטחון. רק כלפי העתיד, לאחר 5 שנים, כשתפסק העליה יפעל בתור צבא יהודי. לשם הפעולות התכופות שהחליטה ההנהלה תוקם פורמציה מיוחדת שלא תהיה קשורה לארגון.

התנגדתי לקונסטרוקציה זו. תפקירי הבטחון יכולים לסלא באופן מסעי רק כוחות הבטחון הליגאליים. למעשה רק הם שיטשו הגנה לישוב. עד הספר הלבן לא היה קו חותך בין הכוח הליגאלי והבלתי ליגאלי, כי המססלה לא הקפידה הרבה, היא הביטה דרך האצבעות על הארגון הבלתי מאושר. עכשיו נסתנה הסבא ובלוי רשות-קשה יהיה להגן על השושבות והמסקים החקלאיים, כל זמן שיהיה קיים הכוח הליגאלי הוא ישמש הגנה לישוב, ונצטרך להקפיד יותר מאשר עד עכשיו לבלי לערבב את התחומים, כי אם ייסצאו בחורים בנשק בלי רשיון הם עלולים לעמוד לפני מספס צבאי. הארגון לא יוכל להתקיים, אם לא יוטלו עליו תפקידים חדשים, ביחוד בערים שם נמצא הכוח העיקרי שלנו. מחוסר הסתתפות מסשית בהגנה על הכפר היהודי ומחוסר תפקיד פוליטי-השורה לא תמצא ענין בקיומה. רבים יצאו לתרבות רעה, אחרים יעזבו את הארגון. לארגון תהיה זכות קיום רק אם הוא ייהפך מעכשיו לצבא היהודי ויטלא תפקידים פוליטיים, נוסף על התפקיד של ריזרבה לכוחות הבטחון הליגאליים, כל זמן שהכוח הליגאלי מתקיים. את הפלוגות המיוחדות אי אפשר לארגן מחוץ לארגון. סידור זה לא יהיה סור כשביל השורה, וזה יכניס דיסורליזציה לארגון. פלוגות אלו צריכות להיות מוקמות בתוך הארגון, הארגון עצמו מסיטב חברי השורה. רק בצורה זו תמסנה פלוגות אלו לא כוח מהרס אלא לציפ-כוח מחזק ומדרבן את הארגון כולו, כי כל חבר השורה ישאף להכנס במסך הזמן לפלוגות אלו, וירע שיוכל להכנס לתוך שורות אלו אם יהיה ראוי לכך.

יהיה רק הבדל אחד בין הפלוגות האלו ובין הארגון כולו. בשעה שהארגון כולו יעמוד תחת פיקוח "כופר הישוב" - פלוגות אלו תעמודנה רק תחת פקודת המפקד הראשי, ויפעלו אך ורק לפי הוראות ההנהלה. אפילו שאר חברי המפקדה לא ירעו על פעולתן ושום דבר לא יימסר לשום מוסד אחר. שמוראק וגרינבוים קבלו את ההנחות האלו.

שמוראק עורר את שאלת שיתוף כל החוגים בקאדר של המפקדים.

הבעתי דעתי, שבדבר זה אפשר להבטיח רק אם מינוי המפקדים יימסר כולו למפקדה הראשית, שהיא תורכב (א) ממפקד ראשי, שיהיה לו אסון כל הצדדים

והוא יהיה אחראי בפני ההנהלה; (ב) סנציגות פריסטית, שיש לה אסון של כל הצדדים בישוב. המינוי יהוצע על ידי הספקד הראשי ויוחלט על ידי הספקדה כולה. תינתן הוראה למפקדה שבטינוי ספקדים ידאגו לכך, שכל החוגים ישותפו. מובן מאליו שיצטרכו לבדוק כל איש אם הוא מתאים לתפקידו. סיכום זה נתקבל בועדה והדבר יוצע להנהלה.

ב-6:30 נפגשתי עם באי-כוח הנוער ונתתי להם הוראה לכנס בסוף השבוע באי-כוח כל הארגונים הציוניים בארץ בהשתתפות "המכבי" ו"הפועל" והסתדרויות התלמידים, לשם מימוש הפעולות שנקבעו בשביל הנוער, בראש וראשונה הקמת הסגרת האחידה של חינוך ספורטיבי לנוער היהודי בארץ בהשתתפות הנוער הלאומי. מעמלי "המכבי" ו"הפועל" ינהלו הפעולה, אולם מסגרת הפעולה תהא אחידה. בכל עיר ומושב תוקם ועדה מיוחדת, שתנצח על החינוך הספורטיבי של כל הנוער בלי הבדל הארגון.

יהוצע גורדון מסר לי פרטים על הסאורעות האחרונים: התברר שבשעת פהרוגים ברכבת - שלושת היהודים וארבעת האנגלים - התעללו בגופותיהם באופן אכזרי, וביחוד בגופות האנגלים. הדבר ידוע לשלטונות. מסקור בטוח נודע לו, שיש מחשבה לקחת חזרה את רשיונות הנשק, שניתנו לאנשים פרטיים בכפר-סנא ובירושלים בתור עונש קולקטיבי על מעשי הטרור מצד היהודים בימים האחרונים.

אין עוד ידיעות ספורטות בדבר יחס השלטונות לנשק שחולק במקומות לגאפירים היהודים. לרגל ניתוק הטלפונים והקושי בשיחות טלפוניות אין עוד ידיעות ספורטות מכל המקומות. במקומות אחדים ידוע, שהממשלה לקחה את הרובים הרזרביים והכניסה אותם לתחנת המטרה המרכזית. בכל גדוד של שוטרים מוספים יש 40 רובים רזרביים, מכוונת יריה ורובה פצצות, שהם עומדים ברשות הספקה האנגלי של הגדוד. לא לקחו מכל המקומות את הרובים הרזרביים, במקומות אחדים לקחו את מכוונת היריה ואת רובה הפצצות. בעסק זבולון לקחו אותם והחזירו שוב.